

Magyar vidék, német pontosság, mediterrán életérzés:

Évtizedeken keresztül áradoztunk a Lajtától nyugatra fekvő falvak, városok rendezettségéről, tisztaságáról, a muskátlival megrakott balkonok és a gyönyörűen ápolt pázsit szépségéről. Az elmúlt években pedig az Adria szikrázó napsütéséért rajongva vágtunk neki a több száz kilométeres útnak. A Pécstől alig húsz kilométerre fekvő Szederkényben mind a kettőt megtaláljuk.

A Karasica-patak völgyében megbúvó 1800 lelkes településre érve furcsa érzésünk támad. Nem magasodnak fölénk karcsú tornyok, nem rejtőznek a földben évezredes kövek, arborétum vagy barokk kastély sem csábít kellemes sétára, mégis jóleső nyugalom száll ránk Szederkényben. Pedig nemegyszer megtiporta a történelem az itt élőket, és szinte csoda, hogy megannyi csapás után is maradt erő a túlélőkben az újrakezdéshez.

A falu valamikor a tatárjárás után jött létre, első írásos említése 1272-ben történt Szederkyn formában, amikor birtokosa engedélyt kapott arra, hogy Szederkényt a Margit-szigeti apácákra hagyja. A középkorban több birtokos kezén is megfordult a tele-

Szederkényi programok 2011-ben

Augusztus 7., vasárnap:
Német Nemzetiségi Nap
Helyszín: sportpálya

Augusztus 19., péntek:
Nemzetiségi Térségi Nyugdíjas Találkozó
Helyszín: Szederkényi Római Katolikus Templom, Szederkényi Művelődési Ház

Szeptember 18., szombat:
XV. Szüreti Nap
Immár 15. alkalommal elevenítik fel Szederkényben a rég feledésbe merült szüreti mulatságokat
Helyszín: a Művelődési Ház udvarán felállított fesztiválsátor és a Tájház udvara

Részletek, információ:
muvhaz.szedi@gmail.com
Tel.: 20/537-9402
www.szederkeny.hu

pülés, a 14. században az Óváriaké, majd a cikádori apátságé volt. Mivel Szederkény a Szerémségből a bátmonostori réven keresztül Pécsváradig futó kereskedelmi úton feküdt, lakói szépen gyarapodhattak a békés évtizedekben. Erre bizonyíték az a nevezetes éremlelet, amelyet valamikor 1542 körül rejtett el a gazdája a falu határában. A kincs négy száz éven át a földben pihent, az itt élőkre pedig sanyarú idők köszöntöttek. Az 1565-ben még 38 adózó portával bíró falu környékét gyakran verték fel törökök, kóbor magyar hajdúk, tatár martalócok, a visszafoglaló háborúk idején pedig teljesen elnéptelenedett.

A Rákóczi-szabadságharc viharai után Szederkény a pécsváradai apátság, a szomszédos Nyomja pedig a bólyi uradalom részeként a Batthyány család birtokába került. A lakatlan községek benépesítése 1720-ban indult, amikor Fulda környékéről katolikus németek érkeztek ide a jobb élet reményében. A vándorbotot ragadók számítása bevált, óriási küzdelmek árán, rengeteg munkával Szederkényt felvirágoztatták, és megvetették az alapját a falu jövőjének. Nagyon korán áttértek a háromnyomásos gazdálkodásra, bekapcsolódtak a regionális kereskedelembe és komoly nyereségre tettek szert a szőlőművelés révén. Az országban az elsők között, 1895-ben alapították meg a helyi tejszövetkezetet, néhány évvel később pedig olvasó egyesület jött létre.

A fejlődésbe azonban beleszólt a 20. század, 1918-ban a szerb meg-

Szederkény, Surgetin, Surdukinj

www.szederkeny.hu

Testvérkapcsolat Szederkény–Ulmbach

Köszönet ulmbachi barátainknak, az egyesület tagjainak és vezetőjének, Horst Birkhan úrnak, valamint a steinaui polgármester úrnak, Walter Strauchnak a szívélyes vendéglátást. Szeretettel várjuk őket, valamint az egyesület tagjait Szederkénybe, hogy viszonzni tudjuk vendégszeretetüket.

Hergenröder János polgármester

Gemeindeparterschaft Szederkény–Ulmbach

Herzlichen Dank an unsere Freunde in Ulmbach, an die Mitglieder des Vereins und deren Leiter Herrn, Horst Birkham, sowie an Herrn Walter Strauch, Bürgermeister von Steinau, für unsere freundliche Betreuung. Wir erwarten Sie alle herzlichst in Szederkény, um uns für Ihre Gastfreundlichkeit revanchieren zu können.

J. H. Bürgermeister

Kedves Szederkényiek és Nyomjaiak!

Eddig is az összefogás volt ránk a jellemző, de a nyomjai katolikus templom felújítása kapcsán megkezdett „gyűjtés” mindent felülmúlt. Köszönet mindenkinek, német barátainknak is, akik adományaikkal segítették az építkezést. Külön köszönet Gallus Rehm professzor úrnak (díszpolgár), hogy nemcsak a templom, hanem az iskola felújítását is jelentős összeggel támogatta!

szállás évei következtek, a második világháború után pedig 24 német családot telepítettek ki, akik helyére a Felvidékről érkeztek menekülők. 1948-ban egyesült Nyomja és Szederkény, amelynek életében 1990 után új fejezet kezdődött. Az országos folyamatoktól eltérően a német–magyar–horvát nemzetiségű faluban zökkenőmentesen sikerült az átállás. Szinte elhanyagolható a munkanélküliség, alig találunk eladó házat, és ezek ára is rendkívül borsos. Utóbbi nem véletlen, hiszen a lakosság innen nem költözött be a nagyobb városokba, sőt, sokan próbálnak itt gyökeret eresztetni, hiszen akár Mohács, akár Pécs könnyen megközelíthető.

Beszédes adat, hogy 2009-ben 21 gyermek született a faluban, tehát nem kell attól tartani, hogy elöregedik a közösség. Nincs ebben rendkívüli, ha látjuk, hogy színvonalas iskola, óvoda szolgálja a mindennapokat, a gyógyszertár mellett orvosi rendelő

és idősek klubja is működik, a kikapcsolódásra pedig 2001 óta egy modern sportkomplexum áll rendelkezésre. A tisztes munkából elért jövedelem és a koncepciózus faluvezetés egyaránt segítette egy erős helyi vállalkozói réteg kialakulását, akik magukénak érzik Szederkényt, és a falu népével együtt felvállalják a hagyományok ápolását. Falumúzeum és tájház segít eligazodni a falu múltjában, a hagyományos szüreti fesztivál pedig az egész országból vonzza az érdeklődőket. Aki idén szeptember 18-án ellátogat Szederkénybe, szereti a sváb bálók hangulatát, a zamatos fehérborokat, és híve a kerékpáros turizmusnak, nem fog csalódnani. Azzal a jóleső érzéssel térhet haza, hogy olyan helyen járt, ahol nem hátrány vidékinek lenni, és szívesen visszatérne a szívélyes gazdák pincéinek egyikébe.

LEJEGYZTE: DR. VARGA SZABOLCS
FOTÓK: MÜLLER NÁNDOR

Turizmus

Szederkény azon települések közé tartozik, ahol nemcsak beszélnek a falusi turizmusról, hanem magas szinten művelik azt. Ehhez megfelelő környezet, szívélyes vendéglátás és rengeteg munka szükséges. A vendégházak egész évben várják az üdülni vágyókat, a gyermekek számára állatsimogató és az augusztus 7-ére elkészült Karasica Játzópark áll rendelkezésre, a 200 éves tájházban egy sváb család mindennapjaiba pillanthatunk be. Érdekes kerékpárral érkezünk – de akár itt is kölcsönözhetünk –, ugyanis idén elkészült a Bóly–Szederkény közötti hat kilométeres kerékpárút, amelyen immár Villányba, a vörösborkedvelők Mekkájába is lekerekézhetünk.

Aki viszont jobban kedveli a fehérszőlőből készülő nedűt, az ne menjen sehova! Szederkény ugyanis egyedülálló adottságokkal rendelkezik, szubmediterrán klímája, az egyenletesen eloszló csapadék, a napsütéses órák magas száma egyaránt szerepet játszanak abban, hogy itt a középkortól kezdve jelentős bortermelés folyt. A sváb telepesek folytatták a hagyományokat, és a 19. században már óriási területen szüreteltek a szederkényi gazdák. A falu jellemző borfajtái: Chardonnay, Rajnai rizling, Olaszrizling, Királyleányka, Juhfark és a Zöldveltelini, de megjelenik a Cserszegi fűszeres, az Ottonel muskotály is. Ma két festői szépségű pincesoron mintegy 250 pince várja a látogatókat, akik akár szüretkor, akár a húsvét hétfőjén tartott Emmausz-járáskor nyugodtan megkóstolhatják az ízletes termést. Érdeemes ellátogatni az augusztus elején sorra kerülő Szederkényi Nyár gazdag program-sorozatára, amely minden korosztálynak színvonalas látványt kínál. Decemberben szintén sokan zárandokolnak Szederkénybe, hogy megnézzék az úgynevezett Mikulás-házat. Egy család 1991 óta minden évben több tízezer izzóval borítja fényárba a házat.

A falu első templomáról már V. István királyunk 1272-ben kiadott oklevele tudósít. A valószínűleg fából készült épület ekkor a Szent Kereszt tiszteletére volt felszentelve. Utána azonban hosszú évszázadokra eltűnik a szemünk elől. A következő bizonytalan említés már a törökök kiűzése utáni időből származik, amikor egy Szent Lőrinc tiszteletére emelt templomról szól a forrás, amelynek a teteje beomlott. A 18. század gazdasági fejlődése magával hozta az új templom építésének igényét. Nyomja templomát 1759-ben szentelték fel Szent Simon és Júdás Tádé tiszteletére, eleinte a versendi, majd a kátolyi, végül az olasz plébánia filiája lett. A szederkényi Szent Lőrinc templom 1812-ben készült el késő barokk stílusban, de ez sem jutott plébániai rangra, Versendhez, majd Máriakéméndhez tartozott. Az adományokból megújuló templom mellett ma az 1948-as kitelepítések emlékét őrző emlékmű látható, amely mindenkor emlékeztet a múlt nagy tragédiájára.

Sváb hagyományok

Egy közösség ereje abban nyilvánul meg, hogy mennyire tiszteli a saját hagyományait. Bizvást kijelenthetjük, hogy Szederkényben őrzik az előző generációk által átmentett tradíciókat. A német és horvát kisebbségi önkormányzat aktívan részt vesz a különböző rendezvények megszervezésében, az általános iskolában 2010-től nemzetiségi osztály indult. Hagyományörző énekkar és táncsoport egyaránt működik a faluban, akik fellépéseik alkalmával rendre nagy sikert aratnak. (A szederkényi Intermelody Énekegyüttes 1991-ben 12 taggal alakult meg, fő céljuknak a német/sváb népdalok gyűjtését, átörökítését és megőrzését tűzték ki, de horvát népdalok, magyar dalsokrok és egyházi énekek is színesítik repertoárjukat. Az eltelt 20 esztendőben számtalan nagyszerű fellépést tudhatnak magukénak).

A Szederkényi Honismereti Egyesület szoros kapcsolatokat ápol Neufelden, Ulmbach, Elsendorf településekkel, és ápolja a falu híres szülötteinek, Aigl Pál egyháztörténésznek és Sváb András jezsuita papnak, a Buenos Aires-i katolikus egyetem professzorának emlékét. Az év elején hagyományos sváb bált rendeznek, szeptember elején pedig szüreti fesztivál színesíti a falu életét, amely 2010-ben az V. Országos Sváb Szépségversenynek is otthont adott.

Külön említést érdemel az Emmausz-járás, ami máig élénken él Szederkényben. Az óhazából származó hagyomány Krisztus feltámadására emlékezik, amikor a Megváltó két tanítványával találkozott az emmauszi úton. Ennek emlékére húsvéthétfőn a falu apraja-nagyja máig kivonul a szőlőhegyre, ahol az ünnepi asztal mellett együtt töltik a napot, és minden vendéget szívesen látnak.

